

Názov učiva: Immanuel Kant (1724 - 1804, Prusko - Königsberg)

Diela: Kritika čistého rozumu*, Kritika praktického rozumu, Kritika súdnosti, O večnom mieri

Kľúčové pojmy:

0.deizmus: Boh stojí v základe sveta - napr. ako tzv. prírodné zákony - nijako (inak) však neintervenuje.

1. kriticizmus: Aby bolo možné poznanie adekvátne použiť (istota \Rightarrow moc), samotné sa musí stať najprv predmetom dôsledného skúmania.

1.¹ kritický realizmus:

2. metafyzika: Veda o hraniciach ľudského rozumu, o vrodenných tendenciách prekračovať ich na určitých „miestach“...

2.¹ dialektika:

3. subjekt: transcendentálny (čistý rozum) + empirický (skúsenosť).

3.¹ transcendentálny: skúsenosť zakladajúci a pred-organizujúci, ňou však priamo nezistiteľný princíp, východisko, základ.

3.^{1,2} kategórie (myslenia): akosť - množstvo - vzťah - spôsob.

3.^{1,3} idey:

3.² agnosticizmus: Ako je to (čokoľvek) naozaj, samé o sebe, to sa nikdy nedozvieme!

3.³ kopernikový obrat: priznaný antropocentrizmus...; Čas, priestor, zmysel aj dôvod do sveta vkladáme (vtlačáme) my sami!

3.^{3,1} kategorický imperatív: Východiskom správania má byť dobrá vôľa alebo povinnosť...

3.^{3,2} nedružná družnosť: hybný motív ľudských dejín...

4. osvietenstvo: Vykročenie človeka z ním samým spôsobenej nedospelosti...

4. autonómia: otrok = heteronómia...; človek je občanom 2 svetov (!)

Základné tvrdenia:

1. Slová bez skúsenosti sú prázdne, skúsenosti bez slov zasa chaotické...

1.¹ V procese (nášho) bytia, poznávania a správania (sa) vystupujú:

a priori (transcendentálna subjektivita)	0. Boh / sebavedomý subjekt	1. čas + priestor	2. kategórie + spontaneita súdnosti	3. kategorický imperatív + regulatívne idey
	Vec o sebe	Zmyslovosť	Um + súdnosť	Rozum + sloboda
a posteriori (empirická subjektivita)	chaotické podnety / ja (jednota prežívania-myslenia-správania)	obrazy, vnemy, predstavy	pojmy, myšlienky, funkcie	idey, rozhodnutia, činy
	Skutočnosť ^o (nepoznateľná)	Poznanie		Viera

2. Kantove 4 fundamentálne otázky: 1. Ako je to čo? (môžeme vedieť?), 2. Čo robiť (ako sa chovať ?), 3. Čo je lepšie? (v čo môžeme veriť?), 4. Kto som? (čo je (to) človek?)

2. Dovolím si povedať, že neexistuje žiadny metafyzický problém (otázka), ktorý som tu* nerozriešil alebo aspoň neponúkol kľúč na jeho riešenie.

3. Ak odoberieme subjekt, priestor a čas prestanú existovať.

3. Teoretický rozum plodí presvedčenia, prakticky užitý riadi naše konanie. Teória smeruje pravde, konanie (však) k správnosti.

3.³ Človek je je zákonodarcom prírody.

3.^{1,3} Boha, slobodu a nesmrteľnosť - hoci účinkujú/majú vplyv - nemožno ani dokázať ani vyvrátiť: tam kde končí poznanie, začína (spájať) viera.

3.^{1,3,1} Konaj iba podľa tej zásady, ktorú môžeš prijať ako pravidlo pre všetkých ostatných.

3. Problémy – riešenia:

1. Problém transcendentálneho argumentu...

1.¹ empirizmus + racionalizmus = transcendentálny idealizmus; rieš aj rovnicu: kritický realizmus – kauzalita = ? (indícia: vid' PL -Berkeley, Hume)
a) Fenomenalizmus b) Konvencionalizmus

2. Syzifovsko - prométofský údel priznal Kant metóde dialektickej... Vysvetli - objasni.

3. Problém moci : Ak kauzalita nepochádza zo skúsenosti... (Kant vs. Hume)

3.¹ Politická dôležitosť a priority (transcendentality) v myslení... A ešte väčšia dôležitosť - genetická - syntézy uskutočňujúcej súdnosti...
Predpokladajme teda Freudovu znalosť Kanta..., ako - čím sa ním mohol inšpirovať pri svojich skúmaniach a definíciach fenoménu nevedomia?

3.³ Problém zdravého - sedliackeho rozumu s kopernikovským obratom...

4. Otázky – odpovede:

3.¹ Ako je možná matematika ako veda?

3.¹ Čo dáva istotu prírodovedeckému poznaniu?

3.^{1,2} Porovnaj Kantove, Humove, Descartesove a Leibnizove chápanie kauzality.

4. Každý má byť sám sebe morálnou autoritou. Vysvetli - objasni „cez“ Kanta (transcendentálne).

3.¹ Transcendentálny idealizmus + Evolucionizmus = ? Navrhni riešenie a zdôvodni ho.

3. Kant sa prirovnával ku Koperníkovi, Hume zasa k Newtonovi. Ako to obaja mohli myslieť?

4. Porovnaj Kantov a Platónov príbeh (proces) oslobodenia (sa) človeka.

3.³ Odvolávať sa na zdravý rozum v podstate znamená dovolávať sa hlasu väčšiny. Objasni..

3. Popíš konflikt medzi empirickým a transcendentálnym subjektom v človeku. (Hocijaký, ale musí to byť konflikt zo včera!)

4. Namiesto práva (ľudu) na revolúciu, trvá Kant na povinnosti vlády reformovať... Zdôvodni Kantov názor, transcendentálne.

3.^{3,1} Nájdi „slabé miesto“ jeho formalistickej etiky povinnosti.

5. Organizačné pokyny a poznámky:

Æ Naštuduj Kantov pojem nedružnej družnosti; M. Fürstova, J. Trink, Filozofia, SPN, strana 283-284 (Infocentrum)